

Birštonas –Lietuvos diplomatijos istorijoje. 1927 m rugpjūčio 18 d derybos su latviais.

1919-1926 m. laikotarpyje Lietuvos santykiai su latviais buvo labai įtempti, abiejų valstybių ginkluotose kovose būta net aukų. Lietuvai teko atsikvoti Palangą ir Mažeikius, o Alūkstą ir Papę atiduoti latviams. Aptarti santykių normalizavimą 1927 m. rugpjūčio 17 dieną laikinąją sostinę atvyko Latvijos užsienio reikalų ministro F. Cielenčo vadovaujama delegacija. 1927 m. rugpjūčio 19 d. „Lietuvos žinios“ pabrėžė, kad siekdami pabėgti nuo triukšmo abiejų valstybių diplomatai „tarėsi ne Kaune, o išvažiavo su palydovais į Birštoną, ten praleido visą dieną ir aptarė numatytus klausimus“ (Birštono pasitarimai - „Lietuvos žinios“, 1927 m. rugpjūčio 19 d.) Susitikimo vietą dar turime tyrinėti, bet įtikimiausia, kad tai įvyko kurhauze. Čia diplomatom buvo paduoti priešpiečiai. Pietus diplomatai pagal protokolą valgė tik grįžę į Kauną 20 val. Latvijos ambasadoje. 23,23 val. latvių delegacija traukiniu išvyko Rygą .

Birštono susitikimas davė pradžią abiejų valstybių posūkiui į draugiškumą 1927 m. rugpjūčio 20 d. „Lietuva“ rašė: „Bręstančiam lietuvių latvių susiartinimui Birštonas suvaidins tokį vaidmenį Thoiry vaidmenį“ (viešbutis prie Ženevos ,kur 1925 m diplomatinis santykis normalizavo prancūzų ir vokiečių užsienio reikalų ministrai Brianas ir Strezemanas –V.K) Lietuvos oficialus džiaugėsi, ir vylėsi, kad galbūt, to meto didžiausių priešų - lenkų spaudoje pasirodys sensacingi pranešimai apie slaptus Birštono protokolus.

Mūsų pateikiamoje nuotraukoje šalia dar betoninio banginio gaubtu neapdengto „Vytauto“ šaltinio - kurorto vyr . gydytojas J.Brundza, šalia jo Latvijos užsienio reikalų ministras F. Cielenčas su žmona. Dešinėje – su skėčiu tuometinis Lietuvos ministras pirmininkas ir užsienio reikalų ministras Augustinas Voldemaras. Į dešinę nuo jo žinomas diplomatas ir valstybės veikėjas E. Galvanauskas.

Istorikas, Birštono muziejaus

vyr. fondų saugotojas

Vytautas Kuzmickas